

І. В. Поліщук,

старший викладач

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3518-7106>

Д. В. Кононенко,

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня

ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

Національний авіаційний університет

проспект Любомира Гузара, 1, 03058, Київ, Україна

E-mails: inna.polishchuk@npp.nau.edu.ua, 5223963@stud.nau.edu.ua

Мета: дослідити проблематику сучасного стану правового регулювання здійснення та реалізації державної політики у сфері повітряного транспорту на національному та глобальному рівнях.

Методи: дослідження проведено з використанням загальнонаукових та спеціально-правових методів: пізнання, теоретичного аналізу, синтезу, порівняння, систематизації, узагальнення та ін.

Результати: з'ясовано сутність державної політики у сфері повітряного транспорту як системної категорії, що включає визначення особливостей змісту та характеру складових елементів її реалізації – державного регулювання, державного управління та державного контролю у цій сфері; визначено форми, методи та суб'єктів, що забезпечують її реалізацію. Обґрунтовано, що державна політика у сфері повітряного транспорту реалізується завдяки регулюючому впливу відповідних норм права, а ефективність її реалізації прямо залежить від стану її правового регулювання.

Обговорення: необхідність підвищення ефективності функціонування та забезпечення в подальшому безпеки повітряного транспорту, наявність законодавчих, економічних та організаційних проблем у цій сфері, подальше наукове опрацювання проблематики ефективності реалізації та удосконалення державної політики у сфері повітряного транспорту в умовах воєнного стану та поствоєнного розвитку країни.

Ключові слова: правові засади; державна політика; транспортна політика; повітряний транспорт; реалізація державної політики; державне регулювання; авіатранспортна сфера.

Постановка проблеми та її актуальність.

Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року передбачають необхідність «забезпечення національних інтересів України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави для досягнення зростання рівня та якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини і громадянина» [1]. «В контексті забезпечення зазначеної мети особливу увагу приділено і забезпеченню відповідного розвитку транспортної галузі» [2, с. 3], однією із складових якої є сфера повітряного транспорту. Разом з тим, повітряний

транспорт є невід'ємною складовою загальної державної політики та забезпечення обороноздатності країни.

На сьогодні роль повітряного транспорту в єдиній транспортній системі має неабияке значення. «Саме наявність високотехнологічного конкурентоспроможного повітряного транспорту виступає важливою передумовою поєднання процесів виробництва та споживання послуг, що надаються з його використанням, надання якісних логістичних послуг» [3, с. 6]. Динамічний розвиток повітряного транспорту та ефективність його функціонування «вимагає упоряд-

кування національного законодавства у цій сфері, розширення міжнародного співробітництва, оновлення правових інструментів, які використовують уповноважені органи державної влади під час державного регулювання» [3, с. 6] авіаційної галузі. Від наявності дієвої системи державного регулювання авіаційної галузі залежить і стан всієї національної економіки, фінансової системи, залучення інвестицій та національної безпеки держави.

Звідси, проблема правового забезпечення реалізації державної політики у сфері повітряного транспорту є надзвичайно актуальною на сьогодні для нашої країни, яка знаходиться в умовах війни та дії правового режиму воєнного стану, вирішення безпекових завдань та відбудови авіаційної галузі, і має важливе значення в контексті збереження її державності, суверенітету та процесів євроінтеграції. Необхідність підвищення ефективності функціонування та забезпечення в подальшому безпеки повітряного транспорту, наявність законодавчих, економічних та організаційних проблем у цій сфері, недостатність їх наукового опрацювання обумовлюють актуальність даного дослідження з подальшим визначенням особливостей правового регулювання реалізації та напрямів удосконалення реалізації державної політики у сфері повітряного транспорту.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Дослідженням проблем державної політики та державного регулювання транспортної галузі в цілому та її складової – повітряного транспорту, зокрема, займалися такі вчені як В.Б. Авер'янов, О.М. Бандурка, Я.Й. Баган, Т.О. Гуржій, В.Л. Грохольський, Н.В. Дараганова, Е.Ф. Демський, Р.А. Калюжний, О.В. Клепікова, В.К. Мілашевич, А.О. Собакарь, А.В. Філіппов та інші. Окремі питання державної політики та державного регулювання повітряного транспорту знайшли своє висвітлення у працях І.В. Булгакової, В.К. Гіжевського, С.М. Гури, Н.В. Жмур, О.О. Зеленка, Д.О. Кошикова, Н.А. Малиш, В.В. Міщук, І.П. Садловської та інших вчених. Теоретичні та методологічні засади формування та реалізації державної політики у сфері повітряного транспорту України досліджені у працях таких вчених як

Н.І. Антошина, Д.О. Беззубов, О.В. Брусакова, Д.О. Демченко, О.Ю. Дубинський, Г.Ю. Зубко, Ю.О. Крихтіна, І.М. Сопілко.

Незважаючи на значний науковий доробок із даної проблематики, комплексного дослідження особливостей правового забезпечення реалізації державної політики саме у сфері повітряного транспорту на сучасному етапі не проводилося, що обумовлює необхідність її подальшого наукового дослідження.

Метою статті є дослідження та аналіз сучасного стану правових засад реалізації державної політики у сфері повітряного транспорту України з визначенням основних напрямів їх подальшого удосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розкриття змісту правових засад реалізації державної політики у сфері повітряного транспорту зумовлює необхідність у першу чергу визначити розуміння поняття «державної політики у сфері повітряного транспорту». На думку Д.О. Демченка, «державна політика у сфері повітряного транспорту являє собою сукупність цілей, завдань, пріоритетів, принципів, стратегічних програм і планових заходів, які розробляються і реалізуються органами державної влади, що дозволяє державі досягти обумовлених цілей у авіаційній галузі, використовуючи правові, економічні, адміністративні та інші методи і засоби впливу, спираючись на ресурси, наявні в її розпорядженні» [4, с. 116]. В.О. Клепікова у своїх дослідженнях визначає таку політику «як здійснення державою економічної стратегії та економічної тактики, спрямованих на науково-обґрунтовану, послідовну і систематичну реалізацію комплексу заходів стимулюючого впливу, що зумовлюють досягнення галузевої мети» [5, с. 171].

З'ясування сутності державної політики у сфері повітряного транспорту та аналізу ефективності її реалізації має важливе значення для розвитку авіаційної галузі. Беззаперечно, така політика повинна розглядатися як системна категорія, що включає визначення особливостей змісту та характеристику складових елементів системи державного регулювання, державного управління та контролю у сфері повітряного транспорту.

Разом з тим, державна політика у сфері повітряного транспорту може набувати різних форм, до основних з яких належать правотворча та правозастосовна, через які вона отримує свій зовнішній вигляд. Безперечно, державна політика у сфері повітряного транспорту реалізується завдяки регулюючому впливу відповідних норм права, «здійснюється на основі права з метою підтримання стану відповідності правил поведінки учасників авіатранспортних правовідносин санкціонованим державою правилам поведінки» [6, с. 115]. Саме через правозастосування здійснюється реалізація державної транспортної політики шляхом визначення ролі її суб'єктів у відповідних заходах реалізації. Разом з тим, як зазначає Д.О. Кошиков, «реалізація державної політики, зокрема і у сфері повітряного транспорту, являє собою цілеспрямовану активну діяльність відповідних суб'єктів, спрямовану на захист інтересів фізичних, юридичних осіб, суспільства та держави, ... яка здійснюється у певних формах та шляхом реалізації певних методів» [3, с. 255]. У кожній окремій галузі визначається свій перелік загальних та спеціальних методів правового регулювання відповідних суспільних відносин. «Відповідно до галузевих ознак формуються основні характеристики методу правового регулювання» [3, с. 263]. В контексті дослідження методів реалізації державної політики у сфері повітряного транспорту визначають необхідність розуміння впливу держави на об'єкти регулювання через розробку відповідних законів, авіаційних правил, ратифікації відповідних міжнародних угод, які обумовлюють необхідність застосування загальноправових, адміністративних, економічних і спеціальних методів. До таких спеціальних методів формування та реалізації державної політики розвитку авіатранспортної сфери відносять: «політико-правові, які базуються на політичних, політико-інтеграційних угодах, а також нормативно-правових інструментах регулювання галузі; адміністративні, які ґрунтуються на застосуванні адміністративних актів і процедур, які обов'язкові до виконання суб'єктами» [2, с. 56] у сфері повітряного транспорту.

Правореалізаційна форма діяльності держави безпосередньо пов'язана із втіленням правових

норм та винесенням індивідуально-правових рішень. Тому в основу державної політики у сфері повітряного транспорту «покладено принцип розподілу державних завдань щодо регулювання галузі» [5, с. 170]. Відповідно до статті 4 Повітряного кодексу України «державне регулювання в галузі авіації та використання повітряного простору України полягає у формуванні державної політики та стратегії розвитку, визначенні завдань, функцій, умов діяльності, застосуванні заходів безпеки авіації, прийнятті загальнообов'язкових авіаційних правил України, у здійсненні державного контролю за їх виконанням та встановленні відповідальності за їх порушення» [7]. Таким чином, державне регулювання у сфері повітряного транспорту виступає невід'ємною складовою зазначеної державної політики та «є системною категорією, яка складається із взаємозалежних та взаємообумовлених складових, поєднання яких дозволяє досягти поставлених цілей у встановлені терміни з використанням відповідного комплексу ресурсів» [8, с. 79]. До таких складових відносять: мету, завдання, принципи, форми та методи, об'єкт та суб'єктів регулювання.

В теорії права державне регулювання визначається як процес, який реалізують різні гілки державної влади доступними правовими засобами, а звідси, під державним регулюванням у сфері повітряного транспорту слід розуміти «цілеспрямований процес здійснення державою в особі уповноважених органів відповідних заходів регуляторного характеру з метою упорядкування... публічно-правових відносин між суб'єктами та об'єктами» [8, с. 79] даної сфери.

Відповідно до частини 3 статті 4 Повітряного кодексу України «забезпечують реалізацію державної політики розвитку авіації України Президент України та Кабінет Міністрів України відповідно до Конституції та законів України» [7], а частина 1 статті 5 цього кодексу визначає, що «реалізує державну політику і стратегію розвитку авіації України, здійснює державне регулювання діяльності в галузі цивільної авіації уповноважений орган з питань цивільної авіації» [7]. Відповідно до постанови КМУ від 8.10.2014 р. № 520 «Про затвердження

Положення про Державну авіаційну службу України» уповноваженим органом з питань цивільної авіації є Державна авіаційна служба України (Державіаслужба), яка здійснює державне регулювання діяльності в галузі цивільної авіації за такими напрямками: «здійснення комплексних заходів щодо забезпечення безпеки польотів, авіаційної, екологічної, економічної та інформаційної безпеки; створення умов для розвитку авіаційної діяльності, повітряних перевезень і їх обслуговування, виконання авіаційних робіт і польотів авіації загального призначення; організація використання повітряного простору України; представництво України в міжнародних організаціях цивільної авіації і в міжнародних відносинах з питань цивільної авіації [7, ст. 5].

Оскільки відповідно до частини 4 статті 4 Повітряного кодексу України авіація поділяється на цивільну та державну, то частина 1 ст. 7 Повітряного кодексу України визначає, що «уповноваженим органом виконавчої влади в галузі державної авіації є Міністерство оборони України, яке регулює питання державної авіації в частині реєстрації та допуску державних повітряних суден та літальних апаратів, аеродромів та злітно-посадкових майданчиків, підтримання льотної придатності державних повітряних суден, допуску авіаційного персоналу до виконання польотів та проведення робіт із забезпечення польотів, охорони повітряних суден, виконання та забезпечення польотів, пошуку та рятування, випробування та прийняття в експлуатацію нових типів повітряних суден, призначених для використання в державній авіації, та здійснює нормативно-правове регулювання зазначених питань за погодженням із заінтересованими центральними органами виконавчої влади, які експлуатують державні повітряні судна» [7]. Також до компетенції Міністерства оборони України належить «реалізація державної політики з оборонних питань, що пов'язані з використанням повітряного простору України та захистом суверенітету держави» [7, ст. 8].

Слід зауважити, що державний орган (органи), який здійснює державне регулювання в сфері повітряного транспорту, «може залучати

підприємства, установи, організації для проведення експертиз, перевірок, аналізів під час сертифікації, реєстрації, акредитації, регулює доступ до ринку авіаційних перевезень через ліцензування повітряних перевезень, яке передбачає видачу ліцензій на здійснення діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів, вантажів повітряним транспортом» [9, с. 33].

Згідно рекомендацій Міжнародної організації цивільної авіації (ICAO) за критерієм масштабу реалізації державної транспортної політики державне регулювання повітряного транспорту повинно здійснюватися на трьох рівнях: національному, регіональному та міжнародному. Зважаючи на інтеграцію національного законодавства у сфері повітряного транспорту до міжнародного та європейського спільного авіаційного простору, заходи реалізації державної політики у сфері повітряного транспорту зумовлені особливим її галузевим характером. На думку Д.О. Демченка, «особливістю вказаної державної політики є те, що вона, по-перше, тісно пов'язана як із зовнішньополітичними так і внутрішньодержавними процесами у країні; по-друге, має великий вплив на розвиток всіх соціально-економічних відносин; по-третє, забезпечується системою органів державного управління на чолі з главою держави; по-четверте, є досить динамічною та матеріально-витратною; по-п'яте, потребує постійного контролю та корегування з боку держави» [4, с. 116].

На думку багатьох вчених, одним із пріоритетів національної державної політики у сфері повітряного транспорту має бути вдосконалення нормативно-правового забезпечення розвитку даної сфери та ринку авіатransпортних послуг, розвитку механізмів державно-приватного партнерства, в тому числі інвестиційного, і, звичайно, підвищення рівня та забезпечення безпеки.

До пріоритетних напрямів внутрішньої політики держави у сфері повітряного транспорту належить державний нагляд (контроль) як одна із правових форм державного регулювання авіатransпортної сфери. У Національній транспортній стратегії України на період до 2030 р. акцентується увага на «вдосконаленні законо-

давства з питань цивільної авіації; приведенні інфраструктури повітряного транспорту у відповідність із міжнародними вимогами; забезпеченні потреб вітчизняних і закордонних авіакомпаній у якісному обслуговуванні повітряного руху; забезпеченні безпеки авіації; інтеграції системи авіаційного транспорту з європейською авіаційною транспортною системою; оновленні парку повітряних суден» [12] тощо. При цьому першочергове значення, на думку О.Ю. Дубинського, «має саме державний контроль за додержанням законодавства у сфері повітряного транспорту, його повнота, своєчасність і відповідність нормам міжнародного права» [13, с. 209]. Здійснення такого контролю відповідно до ст. 4 Повітряного кодексу України покладено на Державну авіаційну службу України як уповноважений орган з питань цивільної авіації, який реалізує державну політику у сфері повітряного транспорту. З метою забезпечення безпеки цивільної авіації Державіаслужба України «здійснює комплекс заходів, спрямованих на запобігання виникненню авіаційних подій, шляхом встановлення строків і здійснення контролю за проведенням коригувальних дій суб'єктами авіаційної діяльності» [7, ст. 10]. Згідно зі ст. 16 Повітряного кодексу України «державні інспектори та особи, уповноважені на проведення перевірок, зобов'язані проводити перевірки, здійснювати сертифікацію, державний нагляд і контроль із додержанням законодавства, в тому числі авіаційних правил України, та несуть персональну відповідальність за об'єктивність і неупередженість результатів перевірки» [7]. У разі виконання міжнародних польотів повинен здійснюватися «митний, прикордонний, санітарно-карантинний та інші види контролю, які передбачені законодавством України» [7, ст. 70]. З метою вдосконалення й розвитку програми контролю якості безпеки цивільної авіації було прийнято Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації [14], у якій розділ VIII присвячено питанню контролю на безпеку повітряного транспорту. Правила здійснення контролю на безпеку встановлюються Інструкцією з організації та здійснення контролю на безпеку в аеропортах України, що розробляється упов-

новаженим органом з питань цивільної авіації та затверджується в установленому законодавством порядку. Невід'ємною складовою частиною державного контролю у сфері повітряного транспорту є ліцензування господарської діяльності з надання послуг із перевезень пасажирів та/або вантажу повітряним транспортом.

Таким чином, важливим інструментом реалізації державної політики у сфері повітряного транспорту виступає ефективне адміністрування, «формування та посилення функцій управління авіатранспортним комплексом у сферах забезпечення безпеки, ліцензування та сертифікації, розробки регіональних програм та пропозицій для державних програм розвитку галузі, контролю за їх реалізацією» [2, с. 57].

Висновки. Провівши аналіз правових засад реалізації державної політики у сфері повітряного транспорту, можна говорити, насамперед, що ефективність реалізації такої політики прямо залежить від стану її правового регулювання. Тобто, державна політика у сфері повітряного транспорту реалізується завдяки регулюючому впливу відповідних норм права. Слід зазначити, що існує «значна кількість нормативно-правових актів, якими врегульовано відповідну сферу транспорту [4, с. 116]. Їх кількість обумовлена тим, що таке правове регулювання здійснюється у ході реалізації державної транспортної політики, яка водночас є складовою економічної, соціальної, екологічної та інформаційної політики. Тому зміст такого правового регулювання має комплексний характер та спрямований на забезпечення умов інноваційного розвитку авіаційної галузі та повітряного транспорту, його конкурентоспроможності, дотримання міжнародних та європейських стандартів при перевезеннях повітряним транспортом пасажирів та вантажів, залучення інвестицій та визначення стратегій відбудови авіатранспортної інфраструктури у воєнний та поствоєнний період.

Механізми реалізації державної політики розвитку сфери повітряного транспорту «передбачають реалізацію міжнародних, національних, регіональних, місцевих, галузевих та цільових програм (проектів) в сфері транспорту; координацію прийняття політичних рішень та реалізації проектів в транспортній галузі на різних рів-

нях, в тому числі в межах реалізації публічно-приватного партнерства» [2, с. 62]. Реалізація державної політики у сфері повітряного транспорту на сьогодні обумовлена пріоритетами проєвропейського вектору розвитку України, в контексті якого важливим є процес імплементації в законодавство України норм Європейського Союзу щодо регулювання розвитку і авіатранспортної сфери, забезпечення інтеграції України до спільного авіаційного простору з ЄС, впровадження заходів державної підтримки суб'єктів в авіаційній галузі України. Зважаючи на існуючі виклики військового стану, «коли ресурси обмежені, а суб'єкти продовжують потребувати підтримки, держава може забезпечити таку підтримку шляхом застосування комплексного пакету заходів» [10]. Такі заходи мають бути реалізовані через «зміцнення зовнішньої і внутрішньої конкурентоспроможності галузі, її інноваційно-інвестиційний розвиток, підвищення рівня безпеки, покращення екологічності» [11, с. 15], тощо. Слід зауважити, що тільки при забезпеченні реалізації на державному рівні вищенаведених цілей державної політики у сфері повітряного транспорту, можливий подальший розвиток авіатранспортної галузі щодо забезпечення потреб економіки та суспільства, як необхідної передумови сталого розвитку країни, забезпечення національної безпеки та державного суверенітету України.

Література

1. Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вер. 2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
2. Крихтіна Ю.О. Державна політика розвитку транспортної галузі України: теорія, методологія, практика: монографія. Харків: Діса Плюс, 2022. 336 с.
3. Кошиков Д.О. Адміністративно-правові засади реалізації державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави: монографія / за заг. ред. О.І. Безпалової. Харків: Факт, 2020. 480 с.
4. Демченко Д.О. Державна політика в сфері повітряного транспорту в Україні: особливості

та основні напрями розвитку. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/9_2012/34.pdf

5. Клепікова О.В. Правова організація транспортної системи України: монографія. Київ: Вид-во Ліра-К, 2019. 444 с.

6. Брусакова О.В. Правове забезпечення державного регулювання в галузі авіаційного транспорту. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 9. С. 114-118.

7. Повітряний кодекс України від 19 трав. 2011 р. № 3393-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text>

8. Брусакова О.В. Загальна характеристика державного регулювання в галузі авіаційного транспорту. Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики XXI століття: тези доп. учасників III наук.-практ. конф. (м. Харків, 19 черв. 2020 р.) / Наук.-дослід. ін-т публ. політики та соц. наук. Харків, 2020. С. 78-81.

9. Антоцишина Н.І. Система державного регулювання авіаційних перевезень в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 23. С. 31-34.

10. Зубко Г.Ю. Сім кроків до державної політики розвитку та розбудови української авіації. *Економічна правда*. 8 чер. 2021 р. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/06/8/674747/>

11. Гура С.М. Інституціонально-економічні механізми регулювання розвитку авіаційного транспорту: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03. Національний авіаційний університет. Київ, 2021. 202 с.

12. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 трав. 2018 р. № 430-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-%D1%80#Text>

13. Дубинський О.Ю. Особливості державного контролю за додержанням законодавства на авіаційному транспорті. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. № 4. С. 208-212.

14. Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України від 21 бер. 2017 р. № 1965-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1965-19#Text>

References

1. Pro tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30 ver. 2019 r. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
2. Krykhtina Yu.O. Derzhavna polityka rozvytku transportnoi haluzi Ukrainy: teoriya, metodolohiya, praktyka: monohrafiya. Kharkiv: Disa Plyus, 2022. 336 s.
3. Koshykov D.O. Administratyvno-pravovi zasady realizatsiyi derzhavnoi polityky u sferi zabezpechennya ekonomichnoi bezpeky derzhavy: monohrafiya / za zah. red. O.I. Bezpalovoyi. Kharkiv: Fakt, 2020. 480 s.
4. Demchenko D.O. Derzhavna polityka v sferi povitryanoho transportu v Ukraini: osoblyvosti ta osnovni napryamy rozvytku. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/9_2012/34.pdf
5. Klepikova O.V. Pravova orhanizatsiya transportnoi systemy Ukrainy: monohrafiya. Kyiv: Vyd-vo Lira-K, 2019. 444 s.
6. Brusakova O.V. Pravove zabezpechennya derzhavnoho rehulyuvannya v haluzi aviatsynoho transportu. *Pidpryyemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. 2020. № 9. S. 114-118.
7. Povitryanyy kodeks Ukrainy vid 19 trav. 2011 r. № 3393-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text>
8. Brusakova O.V. Zahalna kharakterystyka derzhavnoho rehulyuvannya v haluzi aviatsynoho transportu. *Teoretychni pytannya yurysprudentsiyi i problemy pravozaastosuvannya: vyklyky XXI stolittya: tezy dop. uchasnykiv III nauk.-prakt. konf. (m. Kharkiv, 19 cherv. 2020 r.) / Nauk.-doslid. in-t publ. polityky ta sots. nauk. Kharkiv, 2020. S. 78-81.*
9. Antoshchysyna N.I. Systema derzhavnoho rehulyuvannya aviatsiynykh perevezhen v Ukraini. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*. 2013. № 23. S. 31-34.
10. Zubko H.Yu. Sim krokiv do derzhavnoi polityky rozvytku ta rozbudovy ukrayinskoyi aviatsiyi. *Ekonomichna pravda*. 8 cherv. 2021 r. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/06/8/674747/>
11. Hura S.M. Instytutsionalno-ekonomichni mekhanizmy rehulyuvannya rozvytku aviatsynoho transportu: dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.03. Natsionalnyy aviatsiyyny universytet. Kyiv, 2021. 202 s.
12. Pro skhvalennya Natsionalnoi transportnoi stratehii Ukrainy na period do 2030 roku: rozporядzhennya Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30 trav. 2018 r. № 430-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-%D1%80#Text>
13. Dubynskyy O.Yu. Osoblyvosti derzhavnoho kontrolyu za doderzhanniam zakonodavstva na aviatsynomu transporti. *Aktualni problemy vitchyznyanoyi yurysprudentsiyi*. 2018. № 4. S. 208-212.
14. Pro Derzhavnu prohramu aviatsiynoi bezpeky tsyvilnoyi aviatsiyi: Zakon Ukrainy vid 21 ber. 2017 r. № 1965-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1965-19#Text>

LEGAL BASIS FOR THE IMPLEMENTATION OF STATE POLICY IN THE FIELD OF AIR TRANSPORT

National Aviation University
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03058, Kyiv, Ukraine
E-mails: inna.polishchuk@npp.nau.edu.ua, 5223963@stud.nau.edu.ua

Purpose: to study the issues of the current state of legal regulation of the implementation and enforcement of the state policy in the field of air transport at the national and global levels. **Methods:** the study was conducted using general scientific and special legal methods: cognition, theoretical analysis, synthesis, comparison, systematization, generalization, etc. **Results:** the essence of the state policy in the field of air transport as a systemic category is clarified, including the definition of the peculiarities of the content and nature of the constituent elements of its implementation - state regulation, state administration and state control in this area; the forms, methods and subjects that ensure its implementation are determined. It is substantiated that the State policy in the field of air transport is implemented through the regulatory influence of the relevant rules of law, and the effectiveness of its implementation directly depends on the state of its legal regulation, which at the current stage of the state's development is conditioned by the priorities of ensuring Ukraine's integration into the common aviation area with the EU, and the implementation of state support measures for the air transport industry of Ukraine. **Discussion:** the need to improve the efficiency of operation and ensure the safety of air transport in the future, the existence of legislative, economic and organizational problems in this area, further scientific study of the effectiveness of the implementation and improvement of state policy in the field of air transport under martial law and post-war development of the country. One of the priorities of the national state policy in the field of air transport should be to improve the regulatory and legal support for the development of this sector and the air transport services market, to develop mechanisms of public-private partnership, including investment, and, of course, to improve the level and ensure safety. Given the existing challenges of martial law, it is the effectiveness of the implementation of state policy in this area that can ensure the support and development of air transport through the application of a comprehensive package of measures to be implemented through the mechanisms of innovation and investment development of the air transport industry, improving its safety, environmental friendliness, etc. The author emphasizes that only if the above-mentioned goals of the State policy in the field of air transport are implemented at the State level, further development of the air transport industry is possible to meet the needs of the economy and society as a prerequisite for sustainable development of the country, ensuring national security and State sovereignty of Ukraine.

Key words: legal framework; state policy; transport policy; air transport; implementation of state policy; state regulation; air transport sector.

Стаття надійшла до редакції 09.06.2023